

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku E. K. i K. K.
przy uczestnictwie T. Dystrybucja S.A. w K. - Oddział w W.
o ustanowienie służebności przesyłu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 czerwca 2013 r.,
zażalenia wnioskodawców na postanowienie Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 6 marca 2013 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie w punkcie II (drugim)
i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Ś.
do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach
postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 6 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Ś. oddalił wniosek wnioskodawców o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (pkt I) oraz odrzucił skargę kasacyjną (pkt II).

Ocecił, iż wnioskodawcy nie uprawdopodobnili, że nie wnieśli skargi kasacyjnej bez swojej winy. Odpis postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 12 czerwca 2012 r. doręczono skarżącym w dniu 26 czerwca 2012 r., a zatem termin do wniesienia skargi kasacyjnej upłynął z dniem 26 sierpnia 2012 r. Tymczasem wnioskodawcy - poza enigmatycznym powołaniem się na udzielenie mylnego pouczenia przez pracownika sekretariatu Sądu - nawet nie wskazali, aby w okresie 2 miesięcy lub następnych miesiącach, zasięgnęli choćby porady prawnej odnośnie do istnienia możliwości zaskarżenia orzeczenia. Dlatego nie jest możliwe przyjęcie, aby podstawę przywrócenia terminu mógł stanowić późniejszy artykuł prasowy dotyczący przesyłu energii, jeśli wnioskodawcy przez długi okres czasu nie uczynili niczego dla jednoznacznego wyjaśnienia swojej sytuacji procesowej, co przy dołożeniu należytej staranności nie mogłoby stanowić najmniejszego problemu. Ponadto, jak argumentował Sąd Okręgowy, kwestie dotyczące służebności przesyłu jako nośne społecznie oraz dotyczące szeregu osób od kilku lat są przedmiotem zainteresowania społecznego, a temat ten - w wielu aspektach – jest często poruszany w środkach masowego przekazu. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowił art. 168 § 1 oraz 398⁶ § 2 k.p.c.

Powyższe postanowienie zaskarżyli zażaleniem wnioskodawcy, którzy zarzucając naruszenie art. 168 § 1 k.p.c., wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia w pkt II. Wnieśli ponadto o rozpoznanie postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 6 marca 2013 r. o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu dla złożenia przez wnioskodawców skargi kasacyjnej (pkt I) oraz - w związku z tym - o uchylenie tego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ś.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasadność postanowienia odrzucającego skargę kasacyjną zależy od prawidłowości orzeczenia oddalającego wnioski wnioskodawców o przywrócenie im terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. Mimo że orzeczenie to jest niezaskarżalne zażaleniem podlega kontroli - na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. - w postępowaniu zażaleniowym na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 102 oraz z dnia 27 lutego 2003 r., I PZ 145/02, nie publ.).

Wnioskodawcy, wnosząc o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, powołali się na udzielenie im błędnego pouczenia przez pracownika sekretariatu sądu o niemożności dalszego zaskarżenia postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 12 czerwca 2012 r. kończącego postępowanie w sprawie, której przedmiotem było ustanowienie służebności przesyłu. Na tę okoliczność wnieśli o przeprowadzenie dowodu w postaci przesłuchania wnioskodawcy. Sąd Okręgowy wydał zaskarżone postanowienie bez przeprowadzenia tego dowodu, przyjmując, że wnioskodawcy nie wykazali, aby nie złożyli skargi kasacyjnej bez swej winy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że błędne pouczenie strony o możliwości (niemożliwości) wniesienia środka odwoławczego może być okolicznością usprawiedliwiającą niezachowanie przez stronę terminu do dokonania czynności procesowej (por. uzasadnienie uchwały Izby Cywilnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 listopada 2011 r., III CZP 38/11, OSNC 2012, nr 5, poz. 56 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 stycznia 1978 r., I CZ 145/77, nie publ., z dnia 5 stycznia 2006 r., I UZ 38/05, OSNP 2007, nr 1-2, poz. 32). Udzielenie błędnego pouczenia stronie o sposobie i terminie dokonania określonej czynności procesowej nie przesądza automatycznie o tym, że strona nie ponosi winy za niedokonanie czynności procesowej w terminie. Zależy to każdorazowo od oceny konkretnych okoliczności sprawy dokonanej w szczególności z uwzględnieniem treści udzielonego pouczenia, kompetencji osoby, która udzieliła takiego pouczenia. Nie można też wykluczyć, że strona mimo udzielenia jej błędnego pouczenia ze względu np. na swoje wykształcenie bądź wykonywaną profesję znała sposób i termin dokonania określonej czynności

procesowej. Nie jest jednak słuszne stanowisko – na którym oparł się Sąd Okręgowy - że strona powinna niejako zakładać, iż pouczenie jej przez kompetentnego pracownika sądu, w tym przypadku o niemożliwości zaskarżenia orzeczenia Sądu drugiej instancji, może być błędne, a w konsekwencji powinna podjąć dodatkowe czynności w celu weryfikacji prawidłowości pouczenia udzielonego jej przez pracownika sądu. O niedochowaniu właściwej miary staranności w celu wyjaśnienia swojej sytuacji procesowej strony nie może również przesądzać to, że przedmiotem sporu było tego rodzaju żądanie, które w ostatnim czasie jest przedmiotem szerszego zainteresowania środków masowego przekazu. Nie można z tej tylko przyczyny przyjąć, że strona mogła uzyskać wiarygodne informacje dotyczące terminu i sposobu zaskarżenia określonego orzeczenia, które zapadło w sprawie.

Uwzględniając powyższe postanowienie Sądu Okręgowego oddalające wnioski wnioskodawców o przywrócenie im terminu do wniesienia skargi kasacyjnej zostało wydane z naruszeniem art. 168 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji nie wyjaśnił bowiem należycie, czy wnioskodawcy bez swej winy nie wnieśli skargi kasacyjnej w terminie. W konsekwencji zaskarżone postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej zostało wydane także z naruszeniem art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Uzasadniało to uchylenie pkt II zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c. bez potrzeby uchylania rozstrzygnięcia zawartego w pkt I tego orzeczenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., III CZP 62/04 (OSNC 2005, nr 11, poz. 181). O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹, art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.